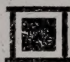
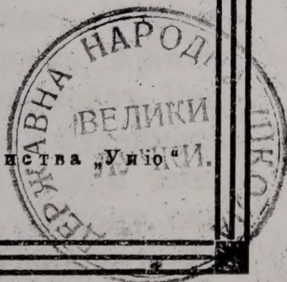
ГЕОГРАФІЯ ПОДКАРПАТСЬКОѢ РУСИ

РОЗКАЗАВЪ 16-ГО ОКТОБРЯ 1920 РОКА НА ПРЕПОДАВАТЕЛЬНОМЪ ВЕЧЕРИ „СОКОЛА"

МИХАИЛЪ ГРИГАШІЙ
директоръ руськоѣ горожанськоѣ школы
мѣстостароста „Сокола" въ Ужгородѣ.

УЖГОРОДЪ,
Типографія Акціонерного Товариства „Уніо".
1920.

а) Горнѣ системы.

На земнôй кулѣ можеме найти трiякѣ групы горныхъ системъ:

1. *Прастарѣ горы,* котрѣ суть дуже давнѣ массивнѣ частины шкуры земноѣ и одъ дуже давныхъ вѣкôвъ зношуються, стираються и пропадають. Сякѣ горы на пр.—якъ члены Варискусовоѣ частины — Французскѣ Середнѣ горы, Нѣмецкѣ Середнѣ горы и Судеты.

2. *Евразiальнѣ горы,* котрѣ одъ давна — но зато еще и теперь формуються. Сесѣ горы одъ запада на востокъ, одъ Атлантiйного океана до Тихого моря тягнуться: якъ Пиренеѣ, Альпы, Карпаты, Балканъ, Яйла, Кавказъ, Альпы-Динариды, Понтусъ, Таурусъ, Арагенськѣ горы, Елбурсъ, Паропамисусъ, Гиндукусъ, Загросъ, Кохрудъ и Сулейманъ присяхнуть Памiръ, отки на три части розлучено тягнуться идъ Тихому океану. На сѣверо-востокъ: Тiеншанъ, Ал-

тай, Яблоновой, на востокъ Квенлынъ, на юго-востокъ Каракорумъ, Гималая, Трансгималая и розтрѣсканѣ Заднѣ-Индійськѣ горы. Сесѣ горы звяжуть Европу зъ Азіею, зато зовуть ихъ: Европа-Азіальными або коротко *Евразіальными* а цѣлого континента: Европы-Азіи — *Евразіи.*

3. *Пацифичнѣ горы.* Ту принадлежащѣ горы суть наймолодшѣ. Они формуються теперь и указують страшезный вульканизмъ. Пацифичнѣ горы, якъ перстень окружають Тихій океанъ и перетягуються на западнôй части сѣверноѣ и южноѣ Америки, а на восточнôйѣ части Азіи.

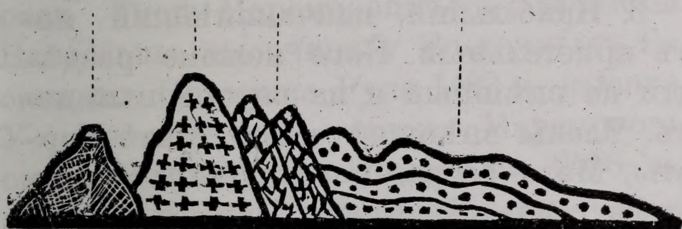
I. Горы Словенська и Подкарпатськоѣ Руси.

Горы Ческословенськоѣ Републики на двѣ групы роздѣляються. Горы у Чехіи, Моравіи и Силезіи принадлежать идъ Прастарымъ Варискусовымъ горамъ, горы на Словенську и на Подкарпатськôйѣ Руси принадлежать идъ Евразіальнымъ Карпатамъ.

Горы Евразіалнѣ ассиметріально суть збудованѣ. На внутрѣшнôй части есть море, або на даколишнôмъ мѣстѣ моря рôвнина. Изъ сего вускочить по-

ясъ зъ вульканами, послѣ сего слѣдуе кристальный поясъ, за симъ поясъ вапиистый, а на внѣшнôй части постепенно филасто спадаючій пѣсковый поясъ.

Идеальный прорѣзъ слѣдуючій образъ указуе:

Если сесь прорѣзъ держеме передъ очами прекрасно можеме группировати горы на Словенську и на Подкарпатськôй Руси. Горы Словенська мусиме бѣжучи переглянути, бо у тѣснôмъ союзѣ суть зъ горами Подкарпатськоѣ Руси.

Позирайме лемъ на мапу, и вырѣжме тоту територію, котра на сѣверовостокъ розширяеся одъ рѣки Моравы и Дуная ажъ до долины Попрадъ и Тополѣ. Ся територія не лемъ на видъ така кругла яка яйце, но и геологично одностойна, и на слѣдуючѣ евразіальнѣ зоны роздѣляеся:

1. Внѣшный поясъ пѣсковый слѣдуючѣ горы составлять: Бѣлѣ-Карпаты, Западнѣ Бескиды до рѣки Попрада.

2. Поясъ вапнистый не можъ у великихъ цѣпахъ, лемъ у скалахъ (горстахъ) найти, на котрыхъ гдетамъ прекраснѣ лицарскѣ замки или руины видиме. Сякѣ у долинѣ Вага: замокъ Тренчина, Бецкова, у долинѣ Оравы замокъ Оравы.

3. Найбôльшій, найчамянѣйшій поясъ кристальный. Його можеме роздѣлити на внѣшный и на внутренный поясъ. Члены внѣшноѣ части: Малѣ-Карпаты, Мала-Фатра, Высока-Татра и кончаться горою Бранѣско. Найбôльша высочина у Высокихъ-Татрахъ: Герлаховка, котра есть высока 2263 м. Части внутрѣшнѣ: Велика-Фатра, Низка-Татра зъ 2045 м. высокимъ вершкомъ Дюмбіеръ.

4. Доповнять евразіальный рядъ вульканичнѣ Верхи-Сланки, котрѣ геологично продовжаються въ Мадярщинѣ вульканами Токайскими, Буковыми, Матрою и Черхатомъ.

Позирайме теперь другу территорію, котра тягнеся одъ долины Попрада и Тополѣ до ключа Тисы. Сеся друга территорія, котра политично на двѣ части роздѣлена: на Восточну Словенску и на Подкарпатську Русь, геологично одностойна. Она есть збудована изъ одного головного а изъ одного побочного пояса.

1. Внѣшный головный пѣсковый поясъ можеме роздѣлити на слѣдуючѣ части: одъ рѣки Попрада до Дукельського перехода тягнуться Лѣснѣ-Карпаты, одъ Дукельського перехода до Верецського перехода Восточнѣ Бескиды, а одъ Верецського перехода до жерелъ Тисы Мараморошськѣ-Полонины. Найбôльша высочина у Восточныхъ Бескидахъ Полонина Руна 1482 м. высока. У юго-западнôй части Мараморошскихъ-Полонинахъ Говерла на 2058 м., а Пôпъ Иванъ подымаеся на 1940 м.

2. Паралелно зъ пѣсковымъ поясомъ найдеме вульканичный поясъ. Вульканичнѣ горы одинъ за другимъ сякъ слѣдують: Вигорлатъ межи рѣками Лаборець и Ужъ, Маковиця межи Ужомъ и Латорицею, Бужора межи Латорицею и Боршавою, Севлюшскѣ горы межи Боршавою и Рѣкою. Ту принадлежить еще и Авашъ, но сеся вульканична гора уже за Тисою есть и лемъ одна частина принадлежить идъ намъ.

Прекраснѣ были сесѣ вульканы у третьомъперіодѣ землѣ у такъ званнôмъ терціерѣ. На мадярськôмъ Алфелдѣ велике Понтушське море колибалося и филѣ сего моря обливали юго-западнѣ частины нашихъ вульканôвъ, котрѣ у сѣмъ періодѣ двигнулися горѣ и кури-

лися вельми достойно. Но даколи страшезно загремѣли, и тогда не лемъ помнянутѣ великѣ вулькани, но и такѣ малѣ, на котрыхъ теперь ужгородськiй, мукачевськiй, густськiй замокъ стоить, выпустили изъ себе пару, выдули огньовый поломѣнъ, горячѣ камѣня метали, а на конець ляву розливали. Теперь—якъ выгаслѣ вульканы—спокойно и тихо стоять.

II. Рѣки Подкарпатськоѣ Руси.

Рѣки Подкарпатськоѣ Руси одностороннѣ. То значить есть одна головна рѣка Тиса и другѣ рѣки всѣ у сесю спѣшать изъ сѣвера на югъ. Перетинають сѣ рѣки горы, зъ симъ представлять переходы, способъ дадуть на будованя желѣзныхъ дорогъ, а изъ правоѣ стороны заллються въ Тису.

Тиса изъ двохъ жерелъ вытѣкае якъ Чорна- и Бѣла-Тиса. Соединившися до Требушы на югъ тече, одти на западъ, но коло Чопа наразъ обернеся на юго-западъ и покидае нашу землю. Найбольшѣ побочнѣ рѣки: Терешва, Теребля, Рѣка, Боршава, Латорица, Ужъ зъ Турйою, Лаборець и Ондава. Послѣднѣ чотыри рѣки соединяться и якъ Бодрогъ ллються у Тису. На ровнинѣ

межи рѣками Латориця, Боршава и Тиса есть болото: Сернье.

Желѣзницѣ слѣдують долинами рѣкъ. Головна желѣзнична линія у долинѣ Тисы веде черезъ Чопъ, Батѣово, Густъ, Марамарошсиготъ, Татарській переходъ до Галичины. У долинѣ Латорицѣ черезъ Чопъ, Батѣово, Мукачево, Сваляву, Верецській переходъ, — у долинѣ Ужа черезъ Чопъ, Ужгородъ, Перечинъ, Березну, Ужоцській переходъ до Галичины, такъ само у долинѣ Лабореця черезъ Лупковській переходъ до Польщи годнисьме перейти.

III. Климатъ, Флора, Фауна и минералы Подкарпатськоѣ Руси.

О климатѣ, о рослинахъ, о рѣжныхъ звѣряхъ и о минералахъ слѣдуюче можеме говорити.

Климатъ Подкарпатськоѣ Руси загаломъ умѣренный, но въ Марамарошѣ и на вершинахъ зима сурова и довга. Середня температура въ Каболецкôй Полянѣ (Gyertyánliget) одъ 1871—1900 р. мѣсячно слѣдуюча была:

въ м. январѣ:	4·0°	въ м. юлю:	18·0°
„ „ февралѣ:	1·9°	„ „ августѣ:	17·5°
„ „ мартѣ:	2·6°	„ „ септембрѣ:	13·7°
„ „ апрѣлѣ:	9·0°	„ „ октобрѣ:	9·1°
„ „ маю:	13·4°	„ „ новембрѣ:	2·6°
„ „ юню:	16·2°	„ „ децембрѣ:	2·2°

Ежегодно: 7·8°

Дождь падав одъ 1871—1905 ежегодно: 1231 мм.

Мѣсто метеорологичноѣ станціи по надъ море: 410 м.

Плодородну почву лемъ у долинахъ и на южнôй ровнинѣ можеме найти, но на такôй малôй территоріи, что не родить только урожая, колько тутешнѣ жителѣ потребують. Головный урожай на южныхъ ровнинахъ пшениця, жито, ячмѣнь, тенгериця, пасоля, на сѣверѣ крумплѣ и овесъ. Горы лѣсами закрытѣ. Лѣсы головно буковѣ, дубовѣ и ясѣньовѣ. Межи плодоносыхъ деревъ видиме найчастнѣйше сливки, грушки и яблонки. Изъ червеныхъ сливокъ сливлянку варять, сливки быстрицѣ, грушки и яблока сушать. Если добрый урожай есть, яблока и за границю продають. На Подкарпатскôйѣ Руси знамените вино родиться: въ Чертежѣ, въ Солотвинѣ (Ужг. ж.), въ Середньовѣ и въ Береговôмъ (Beregszász).

Окремъ домашныхъ скотôвъ найдеме въ лѣсахъ Подкарпатскоѣ Руси звѣрѣвъ: заяця, лишку, серну, оленя, дику свиню, медвѣдя, вовка, дикого кота и

въ Марамoрошскихъ полонинахъ трафиться и рысь.

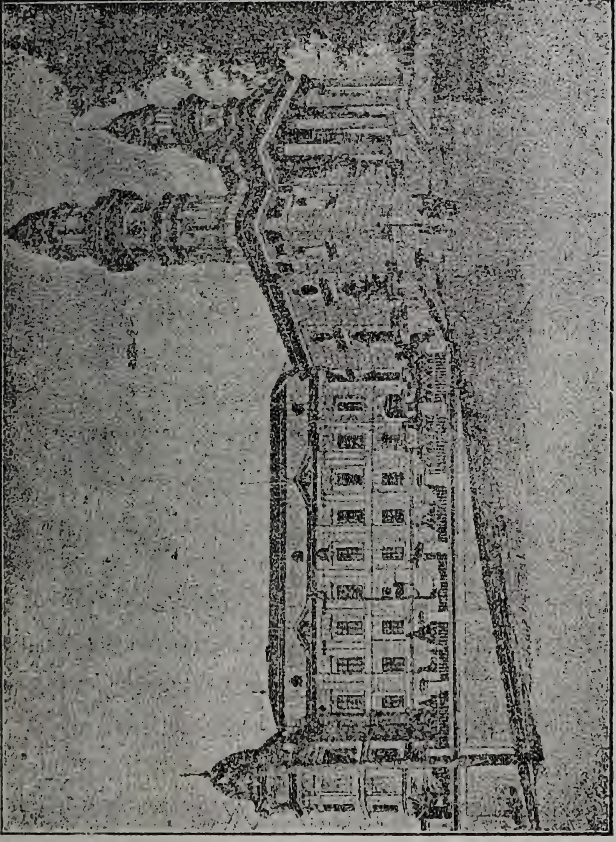
Въ минералахъ такожъ не худобна Подкарпатська Русь. Соль не лемъ на наше хоснованя маеме, но и на продажъ за границю богато обстане. Въ горахъ камѣнный уголь, золото срѣбро, дагде въ долинахъ и земна ропа (нафта) найдеся, но до теперь не дуже шукали за ними. Минеральнѣ жерела и купелѣ маеме въ Ужгородѣ, въ Ужку, въ Цигановцяхъ, Свалявѣ, въ Лузѣ, въ Довгôмъ, въ Кабонецкôй-Полянѣ и въ Солотвинѣ (Марам. ж.). Изъ Дубринича каолинъ еще и подъ войною несли до Пейча (Мадярщ. ж. Бараня), где извѣстнѣ судины: майолики правили.

IV. Етнографія Подкарпатськоѣ Руси.

У политичноѣ Подкарпатськоѣ Руси найдуться:

319,364	Русины
169,434	Мадяры
62,187	Нѣмцѣ
15,387	Румуны
4,057	Словаки
1,692	другѣ народы
Разомъ: 572,121	жителѣвъ.

головнѣ жураты, окружнѣ головнѣ урядники. Округи зновъ роздѣляються на кружки. Дѣло кружка ведеся нотаремъ зъ сельскими старостами.

Гр. кат. епископска палата и кат. церковь въ Ужгородѣ.

Найбольшѣ городы Подкарпатськоѣ Руси мають у городськихъ дѣлахъ самоуправу и ведуться выбраною городською радою.

ребрали слова одинъ одъ другого такъ, что днесь ту границю точно не можеме назначити, доки розпространялися Русины на западъ, або Словаки на востокъ. Бѣдерманнъ и Добрянскій тоту границю одъ котроѣ на западъ истиннѣ Словаки жіють черезъ Спишську-Магуру и Толчвою назначили. Тѣ Словаки, котрѣ одъ сеѣ линіѣ на востокъ жіють, уже не чистѣ, бо перемѣшанѣ зъ Русинами.

Днесь ту территорію, где майже чистѣ Русины бывають слѣдуючою границею можеме назначити:

Выходячи изъ долины Попрада, черезъ Бардѣовъ, Гуменново, Ужгородъ, Страбичово, Киральгаза, Марамороши-готъ, долину Вишава ажъ до политичноѣ границѣ, котра насъ одъ галицськихъ Русинôвъ розлучае.

Число тутейшихъ Русинôвъ слѣдуючу статистика указуе:

1840	1870	1880	1890	1900	1920
442,903	469,42	1353,229	379,686	424,774	464,270

Сесю мадярску статистику — хотяй не точна — годнисьме приняти и то казати, что Русинôвъ у Чесословенскôй Републицѣ приблизно ½ милліонъ находиться.

Етнографы на чотыри групы роздѣляють Подкарпатскихъ Русинôвъ:

1) *Верховинцѣ*, якѣ живуть въ горахъ, безпосередно прилягаючи до Галичины

и заселюють комитаты Мараморошськїй Бережанськїй и Ужгородськїй.

2) *Долиняне*, якѣ живуть низше въ ровныхъ мѣстностяхъ тыхъ же комитатôвъ.

3) *Крайняки* живуть въ комитатахъ Земплинскôмъ, Щаришскôмъ.

4) *Спишаки*, въ Спишскôмъ комитатѣ.

Верховинцѣ ростомъ великѣ, темне волося мають. Старѣ мужчини любять носити довгѣ бороды. Головно занимаються скотоводствомъ. Каждый рокъ зъ весною выходять зъ худобою на полонину, живуть тамъ по колибахъ, роблять овечій сыръ и въ осени вертають домôвъ. Верховинцѣ хлѣборобствомъ займаються мало, хиба на краю Верховины. Богато роблять при сплавѣ дерева а при вырубованю лѣсôвъ. Верховинцѣ мають чудовый домашный промыслъ: деревяный, ткацськїй, гончарськїй. Дуже побожнѣ, але разомъ зъ тымъ и забобоннѣ. Они мають великїй нахилъ до чарки. Верховинцѣ дуже спѣвучій народъ, ихъ пѣснѣ велику силу мають. Найлюбѣйшій танець ихъ коломѣйка. Жѣнки верховинцѣвъ на выглядъ краснѣ, палкѣ очи и надзвычайно маленькѣ ноги мають, але подъ вагою тяжкоѣ працѣ скоро старѣють. Мѣсто чоботъ такъ мужчины якъ и женщины носять

особливѣ горскѣ черевики: бочкоры. Верховиньскѣ села розкиданѣ по горбкахъ. Хаты не бѣленѣ, зъ малыми ок-

Верховинець.

ночками. Тамъ разомъ жіють и люде и худоба, зато повѣтря страшне.

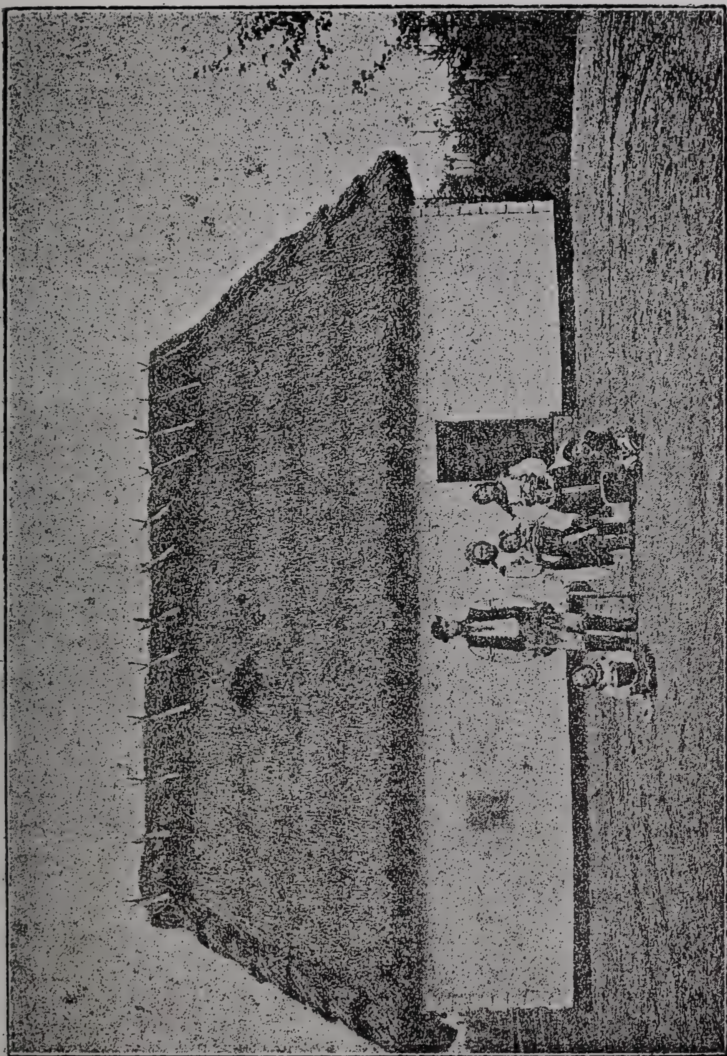
Долиняне найкрасшій и може и найсильнѣйшій типъ Подкарпатськихъ Ру-

синôвъ. Большость ихъ вызначаеся дуже великимъ ростомъ. Въ протилежность до Верховинцѣвъ темпераментъ у Долинянъ больше горячій, вдача больше енергійна, они больше подпріемчивѣ, палкѣ та чутливѣ.

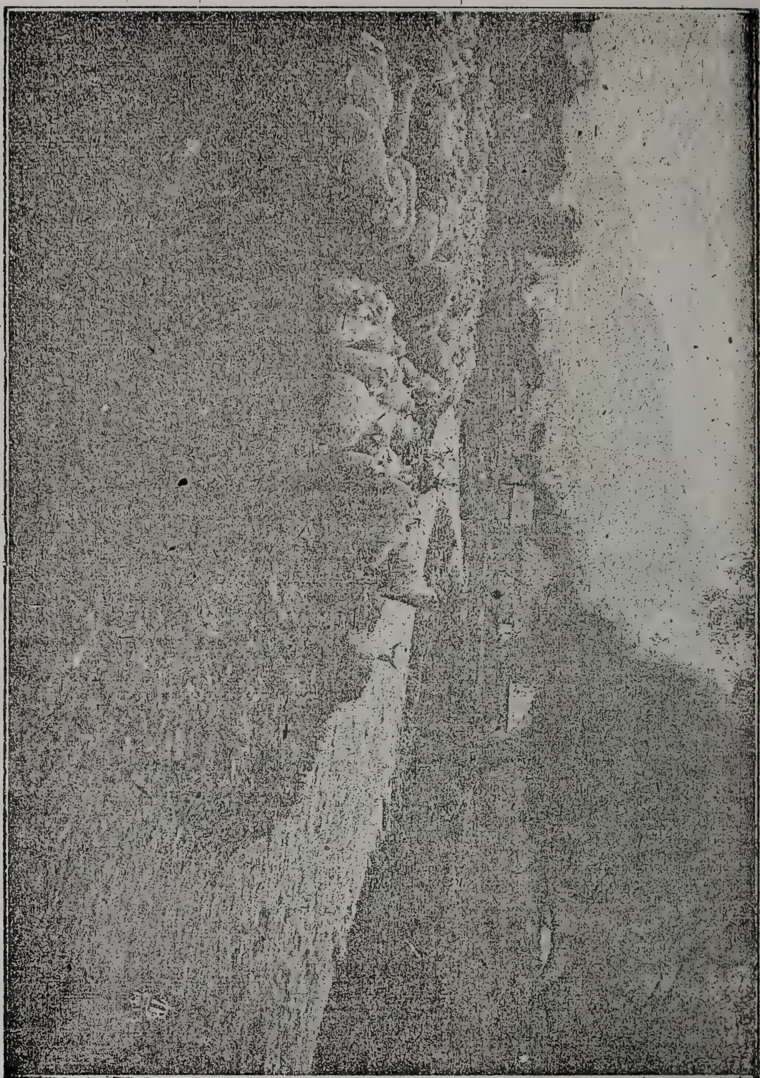
Стародавна дереляна церковъ на Верховинѣ.

Ся рѣжниця залежить одъ рѣжнищѣ характера мѣсцевости и загальныхъ умовинъ житя. Окремъ годовлѣ худобы Долиняне займаются ще хлѣборобствомъ а инодѣ и ремеслами. Завдяки родючôй земли и теплому климату,

Хижа долинянина.

ѣжа Долинянъ красша и пожиточнѣйша. Звычайна ѣжа: овочи, сало, свинина, сыръ и хлѣбъ кукурузяный. Горѣлку

Село долинянъ.

пьють не такъ охоче, а больше люблять вино. Хаты ихъ чистѣ, зъ свѣжым по-

вѣтрямъ, набѣленѣ, обмазанѣ глиною. Села розтягненѣ довгимъ рядомъ здовжъ долины и потока. Долиняне менше религiйнѣ, якъ Верховинцѣ и менше забобонѣ.

Спишаки и Крайняки въ физичнôмъ и моральнôмъ одношеню стоять найнизше одъ усѣхъ Русиновъ. Слабый складъ тѣла, бракъ мускулôвъ, блѣде лице—характеризують сихъ бѣдныхъ людей. Плоскѣ и выкривленѣ ноги у нихъ типове явище. Они здебольшого лѣнивѣ, неенергiйнѣ, оспанѣ, дуже нахильнѣ до пянства, штобъ заглушити журбу и заморити голодъ. Живуть бѣдно зъ хлѣборобства, изъ своихъ коровъ и овчатъ а найбольше ходять по заработкахъ по шырокôмъ свѣтѣ. Та все вертають на родну землю и крѣпко держаться роднoѣ мовы. Спишаки и Крайняки дуже забобонѣ. Хаты похожѣ до верховинськихъ. Впадае у нихъ въ око велика сила подушокъ та перинъ.

V. Политична Подкарпатська Русь.

Политичну Подкарпатську Русь — окремъ державноѣ границѣ—назначить тота линiя, котру потягнула якъ границю розлученну отъ Словеньска парижська мирова конференцiя. Сесю линiю

майже точно представить намъ изъ Чопа до Ужка ведуча желѣзниця. Подкарпатськѣ Русины самовольно приклю-чилися до Ческословенськоѣ Републики, зато мирова конференція такъ судила, что у языковыхъ, религійныхъ и школьныхъ дѣлахъ автономію (самоуправу) будуть мати и у сихъ дѣлахъ въ Ужгородск^ôмъ соймѣ будуть рѣшати. Въ общихъ дѣлахъ до Пражского парламента высланѣ послы будуть совѣтоватися, разомъ зъ другими делегатами. Подкарпатська Русь высылати буде до парламента въ Празѣ 9, до сенату 4, а до Подкарпатського сойма 45 посл^ôвъ.

На чолѣ Подкарпатськоѣ Руси стоить одинъ губернаторъ и одинъ вицегубернаторъ назначенѣ президентомъ републики. Они надзирають на фаховыхъ референт^ôвъ Подкарпатскоѣ Руси, якѣ ведуть дѣло школьне, финансове, судейске, полицайне, здоровельне економичне и политичне. Административно Подкарпатська Русь роздѣлиться на жупы, якѣ: 1) Восточна половина бывшоѣ ужгородськоѣ жупы. 2) Бережська жупа. 3) Угочанська жупа. 4) Марамарошська жупа.

На чолѣ жупъ стоять жупаны.

Жупы роздѣляються на округи; въ головныхъ мѣстахъ округовъ мешкають

На первый видъ чудесно дивимеся на етнографичну маппу, якъ малося то стати, что Русины точно лемъ пѣсковый и вульканный поясъ територіи Подкарпатскоѣ Руси населили? Легкій отвѣтъ дастъ намъ історія!

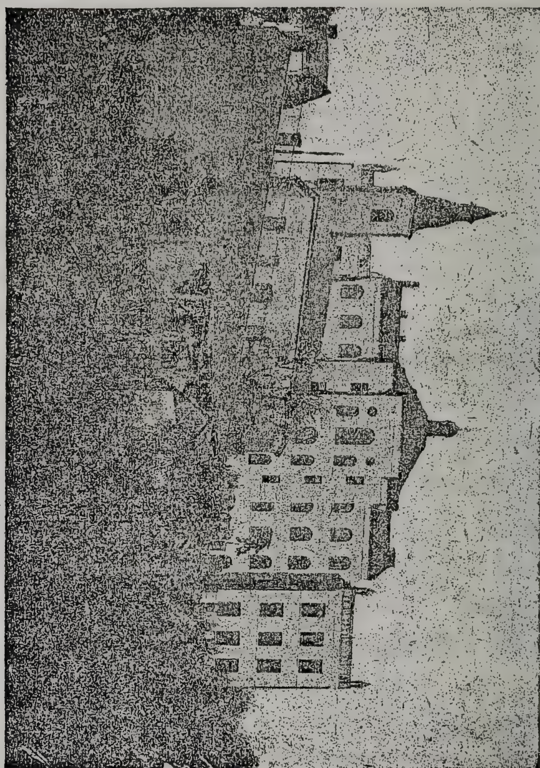
Русины переселившися мало помалу изъ сѣверовостока черезъ Карпаты, пустилися одною частею на мадярску ровнину ажъ до Нѣредьгазы, другою частею на западъ, но тутъ точну границю дуже тяжко повѣсти, бо скоро змѣшалися зъ Словаками.

Большинство Русинôвъ изъ Алфылда подъ татарскими и турецкими нападами затягнулися межи Карпаты, котрѣ густыми лѣсами закрыли ихъ передъ очима неприятелѣвъ. Тыхъ Русинôвъ, котрѣ остали на Алфылдѣ, скоро перемножили Мадяры, но Русины дуже довго подержали свôй національный характеръ, бо одъ Мадяра розлучивъ ихъ языкъ, розлучила религія, котра не лемъ у давнѣйшихъ столѣтяхъ, но и въ теперѣшнойѣ історіи великій роль играе меже Русинами. Но помало свôй языкъ забыли, національнѣ звычаѣ перемѣнили, омадярщилися, такъ, что теперь лемъ ихъ греко-католицка религія нагадуе на даколишныхъ Русинôвъ.

Майже такъ сталося на западѣ.

Русины и Словаки помѣшалися, пе-

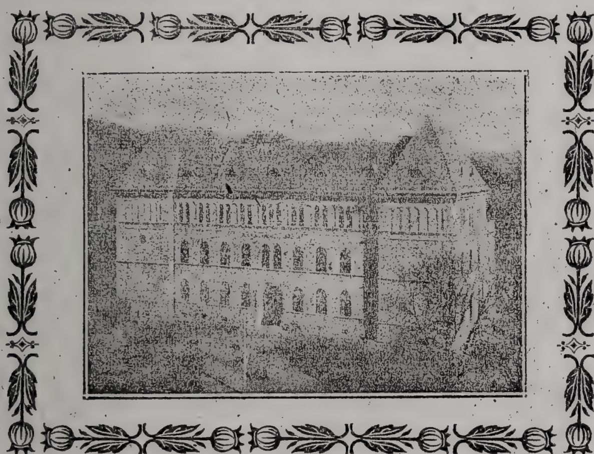
1) *Ужэородська жупа.* Головный городъ ужгородськоѣ жупы и цѣлоѣ Подкарпатськоѣ Руси: Ужгородъ. На прекраснômъ мѣстѣ лежить, роздѣленый на двѣ части рѣкою Ужомъ. Городъ на правômъ бе-

Монастырь Василіяновъ въ Ужгородѣ.

резѣ на холмистômъ гористômъ мѣстѣ, на лѣвômъ березѣ на плоскôй ровнинѣ розширяеся. Маекраснѣ будинки: губерніумъ, театръ, жупанській и городській

домъ, гр. кат. епископська палата, церковь, и прекрасный монастырь оо. Василіанъ, краснѣ школы: руська реальна гимназія, руська горожанська школа, руська и словацська народна школа. Извѣстный въ Ужгородѣ стародавный замокъ, где теперь гр. кат. теологичный семинаръ помѣщеный, окремъ того квасноводяный купѣль и фабрика мебелѣвъ.

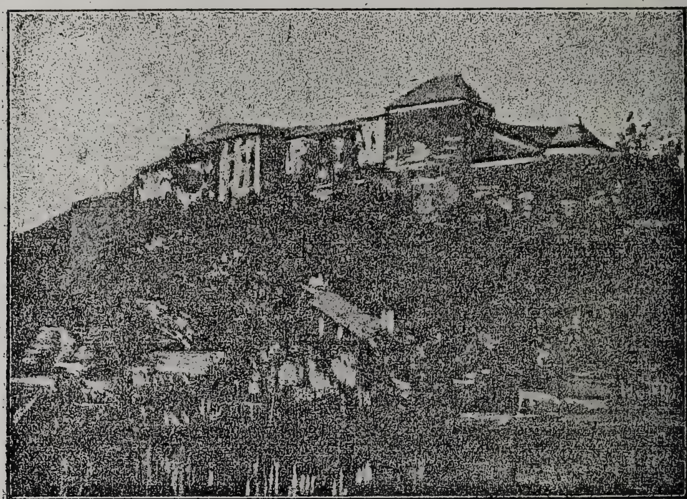

Ужг. руська горож. школа.

На сѣверо-востокъ отъ Ужгорода есть *Перечинъ*, велике фабричне мѣсто, где ацетонъ правять, *Велика Березна*, окружне головне мѣсто, *Ужокъ* зъ лѣтомъ дуже гляданымъ и гарными купелями, *Цигановцѣ* не далеко на сѣверо-востокъ одъ Ужгорода зъ купелями. На юго-востокъ есть *Солотвина* зъ купилями, *Се-*

редньово и *Чертежъ* зъ далеко извѣстнымъ и гляданымъ виномъ.

2) *Бережська жупа.* Найбольшій городъ *Мукачево* лежить на лѣвомъ боцѣ Латорицѣ. По Ужгородѣ найбольшій культурный и торговый центръ Подкарпаткоѣ Руси. Красный городскій домъ руську гимназію учнтельску семинарію

Ужгородскій замокъ.

и руську горожанську школу зъ многими интернатами мае. Мукачево въ найновѣйшомъ часѣ стало столицею новоѣ мукачевскоѣ жупы. Лежить оно на головнôй торговôй дорозѣ межи Галичиною и Подкарпатськоюю Русею и веде велику торговлю.

Коло города на юго-западъ лежить Польанка (Várpalánka). Тутъ есть „мука-

чевскій" стародавный—но еще и теперь добрый—замокъ, котрый бывъ маеткомъ вождя Подкарпатськихъ Русинôвъ *Франца Раковція*. На сѣверо-востокъ отъ Мукачева стоить Чернеська-Гора, на которôй *Теодоръ Корятовичъ*, князь Русинôвъ, заложивъ монастырь для Василіяновъ. *Свалява* и *Луги* славнѣ суть своею минеральною водою. Въ *Береговôмъ* (Bereg-

Монастырь Василіяновъ на Чернеськой горѣ.

szász) находиться жупанатъ и окружна судебна палата. Красну мадярську и руську гимназію и мадярську горожанську школу мае. Коло города розширяються великѣ винницѣ.

3) *Угочанська жупа*, зъ головнымъ городомъ Севлюшомъ. Краснѣ новѣ руськѣ школы (горожанська, народна школа и

захоронка) мае у однôй групѣ. *Киральгаза* найновѣйше дуже важне мѣсто якъ головна станція до Румуніи выходячоѣ желѣзноѣ дороги.

4) *Мараморошська жупа.* Найбольшій городъ *Густъ* зъ руською горожанською и народною школою и зъ старымъ замкомъ. *Солотвина* теперь мѣсто для жупаната, мае купѣлѣ и солянѣ закопы. Другѣ тамошнѣ городы и села: *Бѣлки*, велике село у долинѣ Боршавы, *Бочковъ* зъ извѣстною хемичною фабрикою, *Довгое* и *Кабонецкая-Поляна* зъ купѣлями, *Сулигули* зъ извѣстною квасною водою, *Рагово* мале культурне руське мѣсто въ долинѣ Тисы зъ славными купѣлями, *Ясѣня* послѣдна станція до Галичины выходячоѣ желѣзноѣ дороги въ долинѣ чорноѣ Тисы.

СОДЕРЖАНІЕ.

Примѣчаніе: На найбольшій жаль, черезъ недоглядъ въ друкарнѣ прокралося много дробныхъ помилокъ, якѣ выправити уже не мавъ симъ часомъ можливости.

Григашій.